

Nacionalni centar
za vanjsko vrednovanje
obrazovanja

Identifikacijska
naljepnica

PAŽLJIVO NALIJEPI TI

FIL

FILOZOFIJA

Ispitna knjižica 1

OGLEDNI ISPIT

DRŽAVNA MATURA 2021./2022.

FIL.00.HR.R.K1.12

45340

Način označavanja odgovora na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka na listu za odgovore:

Način ispravljanja pogrešaka u ispitnoj knjižici:

OPĆE UPUTE

Pozorno pročitajte sve upute i slijedite ih.

Ne okrećite stranicu i ne rješavajte zadatke dok to ne odobri voditelj ispitne prostorije.

Nalijepite identifikacijske naljepnice na sve ispitne materijale koje ste dobili u sigurnosnoj vrećici.

Ispit traje **150** minuta bez stanke.

Zadatci se nalaze u dvjema ispitnim knjižicama. Redoslijed rješavanja birajte sami.

Dobro rasporedite vrijeme kako biste mogli riješiti sve zadatke.

Ispred svake skupine zadataka uputa je za rješavanje. Pozorno je pročitajte.

Možete pisati po listu za koncept, ali se njegov sadržaj neće bodovati.

Na 2. stranici ove ispitne knjižice prikazan je način označavanja odgovora i načini ispravljanja pogrešaka. Pri ispravljanju pogrešaka potrebno je staviti skraćeni potpis. **Zabranjeno je potpisati se punim imenom i prezimenom.**

Upotrebljavajte isključivo kemijsku olovku kojom se piše plavom ili crnom bojom.

Kada riješite zadatke, provjerite odgovore.

Želimo Vam mnogo uspjeha!

Ova ispitna knjižica ima 12 stranica, od toga 1 praznu.

I. Zadatci višestrukoga izbora

U sljedećim zadacima od više ponuđenih odgovora samo je **jedan** točan.
Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.
Točan odgovor donosi jedan bod.

1. Što je temeljno problemsko pitanje metafizike?

- A. činjenje
- B. djelovanje
- C. postojanje
- D. spoznavanje

(1 bod)

2. Što od navedenoga opovrgava Parmenid svojom tezom prema kojoj bitak postoji, a nebitak ne postoji?

- A. nastajanje
- B. jedinstvo
- C. postojanje
- D. vječnost

(1 bod)

3. Koje je spoznajno stajalište René Descartes nastojao u konačnici opovrgnuti svojim postupkom metodičke sumnje?

- A. empirizam
- B. intuicionizam
- C. racionalizam
- D. skepticizam

(1 bod)

4. Što je prema Kantovoj spoznajnoj teoriji izvor i temelj oblika ili forma spoznavanja?

- A. Božja objava
- B. objekt spoznavanja
- C. pouzdano svjedočanstvo
- D. subjekt spoznavanja

(1 bod)

5. Što je temeljno pitanje etike?

- A. dobro
- B. istina
- C. lijepo
- D. učinkovitost

(1 bod)

6. Što je prema Sokratu prijeko potreban uvjet za postignuće vrline?

- A. dužnost
- B. znanje
- C. običaj
- D. osjećaj

(1 bod)

7. Što je prema J. Benthamu kriterij za prosudbu moralne valjanosti djelovanja?

- A. iskazivanje primjerenih vrline
- B. ispunjenje temeljnih dužnosti
- C. poštovanje uvriježenih običaja
- D. ukupno ostvarena korist

(1 bod)

8. Pozorno pročitajte tezu.

Čovjek se rađa slobodan, a ipak je svagdje u okovima.

Koji je filozof zastupao navedenu tezu?

- A. Jean Jacques Rousseau
- B. John Locke
- C. Niccolò Machiavelli
- D. Thomas Hobbes

(1 bod)

Filozofija

---

9. Koja je prva i temeljna vrijednost društvenih i političkih institucija prema filozofiji politike Johna Rawlsa?

- A. istina
- B. pravednost
- C. sveobuhvatnost
- D. učinkovitost

(1 bod)

10. Koji je prema teorijama društvenoga ugovora temeljni način legitimacije ili opravdanja političkoga autoriteta?

- A. karizmatičnost vođe
- B. pristanak pojedinaca
- C. ustanovljena tradicija
- D. prirodni zakon

(1 bod)

II. Zadatci povezivanja

U sljedećemu zadatku svaki sadržaj označen brojem povežite samo s jednim odgovarajućim sadržajem koji je označen slovom.

Dva sadržaja označena slovom ne mogu se povezati. Točne odgovore morate označiti znakom X na listu za odgovore.

Svaki točan odgovor donosi jedan bod.

11. Svakoga navedenog filozofa povežite s karakterističnom tezom njegova učenja.

1. Arthur Schopenhauer
  2. Demokrit
  3. Georg W. F. Hegel
  4. Heraklit
-
- A. Jer ono što se kaže o apsolutnom postojanju nemislećih stvari, bez obzira na to da li se opažaju, to izgleda savršeno nerazumljivo. Njihov *esse* jest *percipi*, i nije moguće da oni imaju neku egzistenciju izvan duhova ili mislećih stvari koje ih opažaju.
  - B. Po mnijenju boja, po mnijenju slatko, po mnijenju gorko, a uistinu atomi i praznina.
  - C. Volja je spoznaja *a priori* tijela, a tijelo spoznaja *a posteriori* volje.
  - D. Što je umno, to je zbiljsko; a što je zbiljsko, to je umno.
  - E. I uočivši da mi u postavci *mislim, dakle jesam* baš ništa drugo ne jamči da govorim istinu, osim da vidim vrlo jasno kako moramo postojati da bismo mislili.
  - F. Svijet ovaj, isti za sve, nije stvorio ni jedan bog i ni jedan čovjek, nego je uvijek bio i jest i bit će vatra vječno živa, koja se s mjerom pali i s mjerom gasi.

(1 bod)

12. Svaki navedeni pojam iz spoznajne teorije povežite s njemu suprotnim pojmom.

1. *a priori*
  2. determinirano
  3. sumnja
  4. transcendentno
-
- A. koherentno
  - B. mnijenje
  - C. *a posteriori*
  - D. izvjesnost
  - E. imanentno
  - F. slučajno

(1 bod)

III. Zadatci kratkoga odgovora

U sljedećemu zadatku odgovorite kratkim odgovorom (riječju, s nekoliko riječi ili jednostavnom rečenicom).

Odgovor upišite samo na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.

Svaki točan odgovor donosi jedan bod.

- 13.** Koji je naziv za metafizičko učenje prema kojemu se smislenost svijeta temelji na tome što sva bića skladno teže ostvarenju cilja svojstvenoga njihovoj naravi?

(1 bod)

- 14.** Koja je temeljna novina Boškovićeve učenja o materiji, točkama ili atomima u odnosu na antičku atomističku školu?

(1 bod)

- 15.** Koji je naziv za vrstu spoznaje koja se temelji na opravdanome istinitom vjerovanju?

(1 bod)

- 16.** Kako se prema Kantovoj spoznajnoj teoriji nazivaju apriorni oblici mišljenja ili prosuđivanja koji povezuju sadržaje opažaja?

(1 bod)

17. Kako se prema Aristotelovoj etici naziva karakterna osobina na temelju koje čovjek izabire primjerenu sredinu između stanja manjka i stanja suviška, pri čemu je vođen načelom razboritosti?

(1 bod)

18. Zašto Aristotel bit čovjeka određuje pojmom *zoon politikon*?

(1 bod)

IV. Zadatci produženoga odgovora

U sljedećemu zadatku odgovorite s nekoliko rečenica, jasno i sažeto, usmjeravajući se na ono što je bitno za zadatak.

Odgovor upišite samo na predviđeno mjesto u ovoj ispitnoj knjižici.

Točan odgovor donosi jedan, dva ili tri boda.

- 19.** Ukratko objasnite helenistički etički ideal duševnoga mira ili ataraksije prema stoičkoj, skeptičkoj i epikurejskoj školi.

1. Stoička škola: _____
_____

(1 bod)

2. Skeptička škola: _____
_____

(1 bod)

3. Epikurejska škola: _____
_____

(1 bod)

20. Ukratko objasnite pojmove „ljudska prava” i „građanska prava” te navedite jedan primjer političkoga prava građanina u demokratskome političkom poretku.

1. Ljudska prava: _____

_____

(1 bod)

2. Građanska prava: _____

_____

(1 bod)

3. Primjer političkoga prava: _____

_____

(1 bod)

Prazna stranica